

www.netnic.fi/tklk

2/2008

PIENOISRAUTATIENTÄYTTELY

1.-2.11.2008

**Turun VPK talossa
Eskelinkatu 5**

Avoinna La 12-18 ja Su 10-16

liput 8 € / 4 €

**Turun Kiskoliikennekerho ry:n 25-vuotisjuhlanäyttely ja
valtakunnalliset XXVI pienoisorautatiepäivät**

TENDERI on Turun Kiskoliikennekerho ry:n jäsenlehti, joka ilmestyy vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Sisältää

sivu

Kuskin pukilta	3
Pienoisrautatietreffit Hyvinkäällä 2008	4
Konttien koodikirjaimet ja -numerot	5
Kutsu syyskokoukseen 2008	11
Syyskauden 2008 ohjelma	12

TENDERIn 2/2008 toimittivat

Tapani Vuorio
Kari Paananen
Timo Heiskari
Olli Savela

Turun Kiskoliikennekerho ry. Perustettu 5.9.1983

Hallitus 2008

Puheenjohtaja
Tapani Vuorio
Suovantie 32
20360 TURKU
GSM 040 820 9396

Varapuheenjohtaja
Jarkko Lehtonen
Maallikontie 36
20660 LITTOINEN
(02) 246 1400
GSM 050 339 3048

Jäsen
Esko Ampio
Iso-Heikoistentie 54-2
21530 PAIMIO
(02) 470 3337
GSM 040 552 9850

Jäsen
Timo Heiskari
Karviaiskatu 2 H 36
20720 TURKU
(02) 236 7937
GSM 040 568 4518

Jäsen
Ilmo Kajala
Lanatie 5 D 109
20540 TURKU
(02) 237 6349
GSM 050 336 0454

Sihteeri
Kari Paananen
Liekotie 7 as. 1
21500 PIIKKIÖ
(02) 479 6254
GSM 050 352 9558

Yhdistyksen kerhohuonevastaavana toimii Pekka Rantala
Bergeninkatu 2 D 38, 20320 TURKU
(02) 239 0378 ja GSM 0500 877 708

Ensimmäinen kotimaan liikenteeseen tarkoitettu tavaravaunusarja, joka on litteroitu ja numeroitu UIC-määrelehden 438-2/YTE OPE CR, liite P:n mukaan.
Turku, 2.6.2008

Kuvat: Olli Savela

Artikkeli konttien tunnistesta sekä koko- ja tyyppikoodeista sivuilla 5 - 10.

Kuskin pukilta

Luin kesällä mielenkiintoisen artikkelin Turun Sanomista: Uudenkaupungin ja Mynämäen kunnanisät haikailivat Turku—Uusikaupunki -radan henkilöliikenteen perään. Voisiko tässä olla lupaava alku uudella VR:n henkilöliikenteelle? Lyhyesti sanottuna: kunnat kaavoittaisivat tontteja radan varteen ja VR hankkisi radalle joko itse tai kilpailuttamalla kevyttä henkilöliikenteelle soveltuvaa kalustoa. Radan varteen muuttavat ihmiset voisivat tällöin käyttää junaa perheen toisen auton sijasta.

Jottei kuitenkaan liikaa innostuta, muistellaanpa välillä. Ollessani vähän yli kymmenenvuotias matkustimme Lätällä Turusta Vehmaalle mummolaa. Kaupunkilaispojalle mielenkiintoisia maalaismaisemia riitti koko matkalle. Mikäpä oli niistä nauttiessa, varsinkin kun samalla sai syödä jäätelöä litran paketista. Juna jätti meidät ja minulle kävelymatkan vaihtoehdoksi mukaan otetun polkupyöräni Uhlun pysäkillä. Matkaan ei tosin päästy, ennen kuin oli seurattu hyvä tovi kiven lastausta rautatievaunuun. Paikasta löytyy valokuva Junat—lehden numerosta 4/84 sivulta 25. Pyöräkatoksen oikealla puolella näkyy Granit Oy:n kuorma-autotalli, jossa viettivät yönsä GMC ja Bedford eli ”sannanporoauto”. Jälkimmäisen tehtävänä oli ajaa hukkakivi eli ”rääpikivi” pois kivenhakkaamosta ja muu huoltoajo.

Jatketaanpa vielä hieman rautateistä. Vaikka nykyään tuntuu kevyen dieselkaluston hankinta olevan vaikeaa, ei kannata kuitenkaan kokonaan luopua toivosta. Benssiinin ja öljyn korkea hinta ja tulevat päästörajoitukset yhdessä saattavat tulevaisuudessa aiheuttaa uusia tarpeita.

Lopuksi haluan toivottaa kaikille aktiivista harrastussyksyä ja muistuttaa, että pienoisorautatiepäivien onnistuminen vaatii paljon talkoohenkeä. Haluaisin vielä huomauttaa, että kerhomme rahavarat ovat rajalliset, joten niiden käytössä tulisi olla maltillinen.

Tapani Vuorio

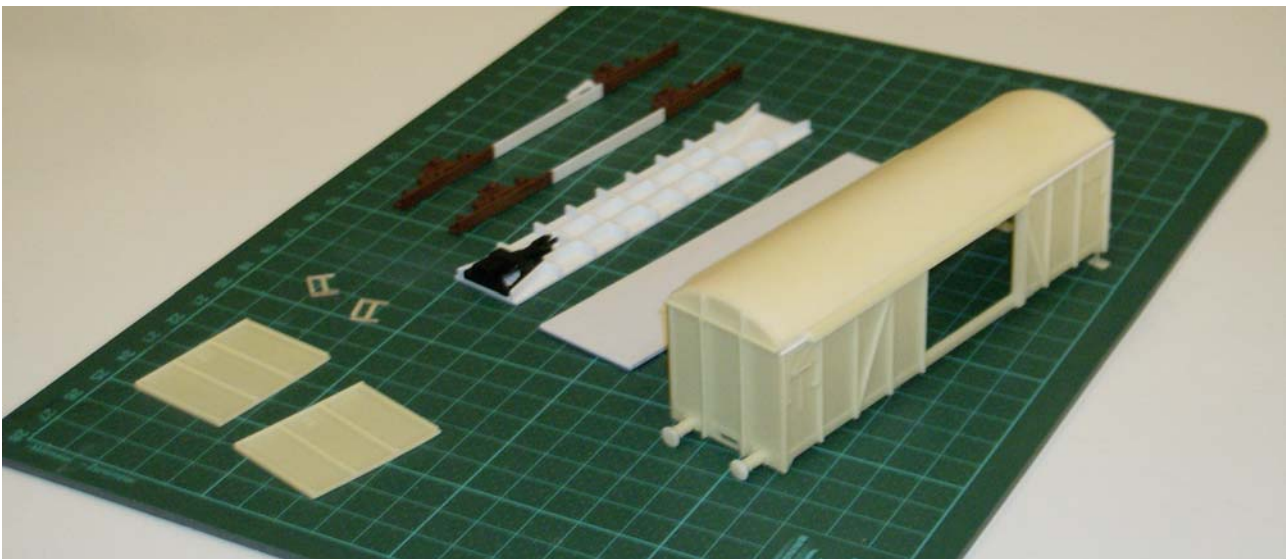

Kuva: Olli Savela

Pienoisrautatietreffit Hyvinkäällä 2008

Hyvinkään rautatiemuseo isännöi toista kertaa pienoisorautatie- ja mallirakentajille tapahtuman toukokuussa. Rautatiemuseo on erinomainen ympäristö tapahtuman järjestämiseen, koska tilat ovat tähän tarkoitukseen sopivat. Tapahtumassa oli myös kansainvälisyyttä mukana. Näytteilleasettajina olin esim. N-Club Finland, joka järjesti tilaisuuden yhteydessä oman kansainvälisen kokoontumisen. N-modulien harrastajista on muodostunut oma aktiivisesti keskenään yhteyttä pitävä harrastajaryhmä. He kokoontuvat säännöllisesti pääasiassa Keski-Euroopassa, tällä kertaa Suomessa. Kuvassa 3. vasemmalta Alfred Nemec, joka edusti Wienin Työväen Pienoisrautatietiekerhoa.

Kari Rossi esitteli Gbk-vaunun rakennussarjan, jota on tarkoitus valmistaa isompi sarja myyntiin. Vaunun markkinoinnista vastaa Rautatiemuseo. Rakennussarja perustuu Matti Vuorisalon tekemiin originaaleihin, johon Kari Rossi on valmistanut alustan. Matti Vuorisalo esitteli tilaisuudessa erinomaisesti hallitsemaansa uretaanivalutekniikkaa. Näytteillä oli mm. Ei-vaunu uretaanivaluna esiteltynä eri työvaiheissa. Tapahtumasta voi lukea esim. Pienoisrautatietietiedustusta 3-4/2008 (Petri Sallinen) ja Metallitekniikka-lehdestä 6/2008 (Janne Tervola). Ensi vuonna tapahtuma on jälleen toukokuussa, kaikki rohkeasti mukaan. Harrastaminen voi olla myös hauskaa.

Konttien tunnisteista sekä koko- ja tyyppikoodista

(OS) Kuten tavaravaunuilla on oma littera- ja numerointijärjestelmänsä, on konteillakin vastaavanlainen merkintäjärjestelmä. Oheisessa kuvassa on nähtävissä NYK LINElle kuuluvan kontin ISO-koodin 6346 mukainen tunnistemerkintä NYKU 3210490.

Tunniste koostuu neljästä osasta:

- 1) Omistajakoodi
- 2) Tuoteryhmäkoodi
- 3) Rekisteröintinumero
- 4) Tarkistusnumero

Kolme ensimmäistä versaalia, tässä tapauksessa NYK, ilmaisevat omistajan (omistajakoodi)

Neljäs versaali, joka konteilla on aina U on ns. tuoteryhmäkoodi. U viitanee termiin "unit" (yksikkö, ts. lastaus-yksikkö).

Nelikirjaimisesta omistaja- ja tuoteryhmäkoodista eli tässä tapauksessa NYKU käytetään myös nimitystä alfa-prefiksi.

Numerosarjan kuusi ensimmäistä numeroa on kontin rekisteröintinumero ja viimeinen eli seitsemäs numero on tarkistusnumero, joka on usein kehyksen ympäröimä ja hieman erillään rekisteröintinumerosta.

Kontin tunniste, kuten myös koko- ja tyyppikoodi, voi olla myös pystysuorassa.

Nippon Yusen Kaisha Linen 20 jalan yleiskäyttökontti, Turku 10.5.2008
Kuva: Olli Savela

Numerofriikit voivat laskea kontin tarkistusnumeron seuraavalla sivulla olevan ohjeen avulla. Tunnisteen alfabrefiksi on ensin muutettava numeroiksi alla olevan taulukon mukaan.

A 10	B 12	C 13	D 14	E 15	F 16	G 17	H 18	I 19	J 20	K 21	L 23	M 24
N 25	O 26	P 27	Q 28	R 29	S 30	T 31	U 32	V 34	W 35	X 36	Y 37	Z 38

Numeroiksi muutetun alfabrefiksin perään tulee rekisteröintinumero, jolloin koko sarja käsittää 10 numeroa. Nämä 10 numeroa kerrotaan vasemmalta oikealle edeten luvuilla 1, 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256 ja 512. Tulot lasketaan yhteen ja jaetaan luvulla 11. Jakojäännös on tarkistusnumero.

APL:n 40 jalan yleiskäyttökontti APHU 684605 5, Turku 10.5.2008
Kuvat: Olli Savela

High cube -merkintä

Kontin koko- ja tyyppikoodi

Merikuljetuskontti (ic), joka vastaa UIC:n määräyksiä, 87 = SNCF (hyväksyjärautatien kansainvälinen numero, nykyisin varmaankin maa-koodi = Ranska)

Kontti on korkeampi kuin 2438 mm/8' tai 2,6 m (2591 mm)/8'6", tässä tapauksessa on kyseessä ns. high cube -kontti, jonka korkeus on 2,9 m (2895 mm)/9'6".

Kontin tunnistus

Super heavy -merkki, kontin bruttopaino on erityisen suuri.

APL (American President Lines Ltd.) on NOL:n (Neptune Orient Lines Ltd.) sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö.

Varmuuden vuoksi esimerkkinä yllä mainitun APL:n kontin APHU 684605 5 tarkistusnumeron laskeminen:

A	P	H	U	6	8	4	6	0	5
10	27	18	32	6	8	4	6	0	5
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1	2	4	8	16	32	64	128	256	512
on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin
10	54	72	256	96	256	256	768	0	2560
Yllä olevien lukujen summa antaa tulokseksi				4328	, joka jaetaan luvulla 11, jolloin jakojäännös on 5				

Jos käyttää taskulaskinta, jolla jakojäännöstä ei saa suoraan näyttöön, voi tarkistusnumeron laskea seuraavalla vaihtoehtoisella tavalla:

A	P	H	U	6	8	4	6	0	5
10	27	18	32	6	8	4	6	0	5
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1	2	4	8	16	32	64	128	256	512
on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin	on yhtä kuin
10	54	72	256	96	256	256	768	0	2560
Yllä olevien lukujen summa antaa tulokseksi				4328	, joka jaetaan luvulla 11, jolloin saadaan 393,45				
Kokonaisluku 393 kerrotaan luvulla 11, mikä antaa tulokseksi				4323	Lukujen 4328 ja 4323 erotus on 5, joka siis on yllä mainitun kontin tarkistusnumero.				
				5					

Tarkistusnumero 0 on siinä mielessä ongelmallinen, että se voi tarkoittaa jakojäännöstä 0 ja 10. Jotta näin ei tapahtuisi, normi suosittaa käyttämään sellaista rekisteröintinumeroa, että jakojäännös ei ole 10. Mutta kyllä sellaisiakin kontteja on liikenteessä, joiden tarkistusnumero 0 tarkoittaa jakojäännöstä 10.

Hampurilaisella Hapag-Lloydilla on käytössä kaksi alfa-prefiksiä, HLXU ja HLCU, joista jälkimmäisen kirjaimet on poikkeuksellisesti korvattava niin, että H = 4, L = 0, C = 2 ja U = 9. Miksi näin on, siitä minulla ei ole aavistustakaan. Laskettuani muutaman HLCU-kontin tarkistusnumeron kävi ilmi, että joidenkin konttien alfa-prefiksin kirjaimet on todellakin korvattava yllä mainitulla poikkeuksellisella tavalla, kun taas joidenkin HLCU-konttien kohdalla oli käytettävä standardin mukaista menetelmää. Saattaa olla hyvinkin niin, että uusimpien HCLU-konttien tarkistusnumero lasketaan standardin mukaisesti, mene tiedä.

Seuraavaksi voidaankin siirtyä tämän artikkelin toiseen osaan eli konttien **koko- ja tyyppikoodi-**merkintöihin. Jotta artikkelista ei tulisi liian laaja, otan konttityypeistä tällä kertaa esille vain ei-tuuletetut yleiskäyttökontit (ryhmäkoodi GP = General Purpose). GP-kontit, joista käytetään mm. myös nimityksiä umpikontti tai kuivalastikontti, ovat ylivoimaisesti yleisin konttityyppi Suomen rauta- ja maanteillä.

GE SeaCo:n 40 jalan high cube-kontti GESU 507043 2 45G1, Turku 10.5.2008

Kuvat: Olli Savela

ISO-koodin 6346 (vuoden 1995 versio) mukainen koko- ja tyyppikoodi on nelimerkkinen alfanumeerinen tunnus, jonka 1. merkki ilmaisee pituuden. 2. merkki ilmaisee korkeuden ja leveyden sekä 3. ja 4. merkki ilmaisevat konttityypin ja sen ominaisuudet. 1. ja 2. merkki voivat olla numeroita tai kirjaimia, 3. merkki on aina kirjain ja 4. merkki on aina numero. Kuvassa olevan GE SeaCo:n kontin koko- ja tyyppikoodi 45G1 ilmaisee, että kontin pituus on 40 jalkaa (12192 mm), korkeus on 9 jalkaa 6 tuumaa (2895 mm), leveys on 8 jalkaa (2438 mm), että kontti on yleiskäyttökontti ilman tuuletusta, jossa on kuitenkin ilmareiät yläosassa (ilmareiät näkyvät oikeanpuoleisessa kuvassa tunnisteiden numeroiden 7 ja 0 yläpuolella).

1. merkki	Pituus	
1	10'	2991 mm
2	20'	6058 mm
3	30'	9125 mm
4	40'	12192 mm
5	varattu	
6	varattu	
7	varattu	
8	varattu	
9	varattu	
A		7150 mm
B	24'	7315 mm
C		7430 mm
D	24' 6"	7450 mm
E		7820 mm
F		8100 mm
G	41'	12500 mm
H	43'	13106 mm
K		13600 mm
L	45'	13716 mm
M	48'	14630 mm
N	49'	14935 mm
P	53'	16154 mm
R	varattu	

2. merkki	Korkeus		Leveys	
0	8'	2438 mm	8'	2438 mm
2	8' 6"	2591 mm	8'	2438 mm
4	9'	2743 mm	8'	2438 mm
5	9' 6"	2895 mm	8'	2438 mm
6	> 9' 6"	> 2895 mm	8'	2438 mm
8	4' 3"	1295 mm	8'	2438 mm
9	< 4'	< 1219 mm	8'	2438 mm
C	8' 6"	2591 mm	> 2438 mm ja < 2500 mm	
D	9'	2743 mm	> 2438 mm ja < 2500 mm	
E	9' 6"	2895 mm	> 2438 mm ja < 2500 mm	
F	> 9' 6"	> 2895 mm	> 2438 mm ja < 2500 mm	
L	8' 6"	2591 mm	> 2500 mm	
M	9'	2743 mm	> 2500 mm	
N	9' 6"	2895 mm	> 2500 mm	
P	> 9' 6"	> 2895 mm	> 2500 mm	

GESeaco

Tyyppi	Ryhmä-koodi	Tyypikoodi 3. ja 4. merkki	Ominaisuudet
Yleiskäyttökontti, ilman tuuletusta	GP	G0	ovet päädy(i)ssä
		G1	kuten G0, lisäksi ilmareiät yläosassa
		G2	kuten G0, lisäksi sivu(t) kokonaan avattavissa
		G3	kuten G0, lisäksi sivu(t) osittain avattavissa
		G4	varattu
		G5	varattu
		G6	varattu
		G7	varattu
		G8	varattu
		G9	varattu

Vanhan normin (ISO-koodi 6346, vuoden 1985 versio) mukaan merkittyjä kontteja on edelleenkin liikentessä. Nämä kontit tunnistaa helpoimmin siitä, että koko- ja tyypikoodin edessä on ISO-koodin 3166-1 alpha 2 mukainen kaksikirjaiminen maatunnus (uuden normin mukaisissa konteissa maakoodia ei enää ole). Koko- ja tyypikoodi koostuu pelkästään numeroista ja 2. merkki ilmaisee vain korkeuden, koska vanhan normin mukaiset kontit ovat 8 jalkaa leveitä. Ohessa vielä vanhan version mukaiset merkinnät.

1. merkki	Pituus
1	10' 2991 mm
2	20' 6058 mm
3	30' 9125 mm
4	40' 12192 mm

2. merkki	Korkeus
0	8' 2438 mm
1	8' 2438 mm hanhenkaulatunneli
2	8' 6" 2591 mm
3	8' 6" 2591 mm hanhenkaulatunneli
4	> 8' 6" > 2591 mm
5	> 8' 6" > 2591 mm hanhenkaulatunneli
6	> 4' 3" > 1295 mm
7	> 4' 3" > 1295 mm hanhenkaulatunneli
8	> 4' 3" < 8' > 1295 mm < 2438 mm
9	< 4' < 1219 mm

3. merkki	Tyyppi	4. merkki	Ominaisuudet
0	Umpinainen yleiskäyttökontti	0	ovet päädy(i)ssä
		1	kuten 0, lisäksi sivu(t) kokonaan avattavissa
		2	kuten 0, lisäksi sivu(t) osittain avattavissa
		3	kuten 0, lisäksi katto avattavissa
		4	päädyt, sivut ja katto avattavissa

Kuten taulukoista käy ilmi, ei vuoden 1995 ISO-koodissa oteta enää huomioon, onko kontissa hanhenkaulatunneli vai ei. Rautatiekuljetuksissahan sillä ei ole mitään väliä, hanhenkaulatunneli

koskee vain kumipyöräkuljetuksia. Silmiinpistävintä uudessa ISO-koodissa on se, että kontti-tyyppien kirjo on melkoinen verrattuna vuoden 1985 versioon, ja lisää uusia tyyppejä on tulossa.

Lähteet: <http://koti.mbnet.fi/~thales/tarkmerk.htm#moduli-11-10>
<http://www.containerhandbuch.de/>
<http://www.kombimodell.eu/kombimodell.html>
<http://www.prefixlist.com/>

Capital Intermodal Ltd. CLHU 901685 9 45G1, Turku 10.5.2008

Kuva: Olli Savela

Florens Container Services FCIU 333547 7 22G1, Turku 10.5.2008

Kuva: Olli Savela

Kutsu TKLK ry:n sääntömääräiseen syyskokoukseen 2008

Turun Kiskoliikennekerho ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään Turussa Pansion satamassa, os. Pansiontie 48-52, rakennus 5255 , **tiistaina 14.10.2008 alkean klo 18.00.** Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 11 §:n määäämät asiat.

Kahvia ja pullaa tarjotaan, tervetuloa!

TKLK ry:n hallituksen puolesta

Tapani Vuorio
puheenjohtaja

Kari Paananen
sihteeri

ESITYSLISTA

1. Avataan kokous.
2. Kokouksen järjestäytyminen
 - 2.1. Valitaan kokouksen puheenjohtaja.
 - 2.2. Valitaan kokouksen sihteeri.
 - 2.3. Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkistajaa.
3. Todetaan kokouksen päätösvaltaisuus.
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
5. Esitetään toimintasuunnitelma vuodeksi 2009 ja päätetään sen vahvistamisesta.
6. Määrätään yhdistyksen jäsenmaksun suuruus vuodeksi 2009
Hallituksen esitys: Jäsenmaksut ennallaan
Jäsenmaksu, johon sisältyy Tenderi- ja Resiina-lehtien vuosikerrat, on varsinaiselta jäseneltä 30 €/vuosi.
Enintään 15-vuotiailta jäseniltä jäsenmaksu, johon ei sisälly em. lehtien vuosikertoja, on 5 €/vuosi. Alle 16-vuotiaalla on kuitenkin mahdollisuus maksaa täysjäsenmaksu ja saada täten em. lehdet.
Yhdistyksen sääntöjen mukaan kaikilla jäsenillä on ääni- ja osallistumisoikeus yhdistyksen kokouksiin.
7. Esitetään tulo- ja menoarvio vuodeksi 2009 ja päätetään sen vahvistamisesta.
8. Valitaan yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja muut jäsenet vuodeksi 2009.
9. Valitaan kaksi tilintarkastajaa sekä yksi varatilintarkastaja tarkastamaan vuoden 2008 tilejä.
10. Päätetään kokous.

Kari Rossin autokokoelmaa Pienoisjunatreffeillä 2008 Hyvinkäällä, kuva Timo Heiskari

Syyskauden 2008 ohjelma

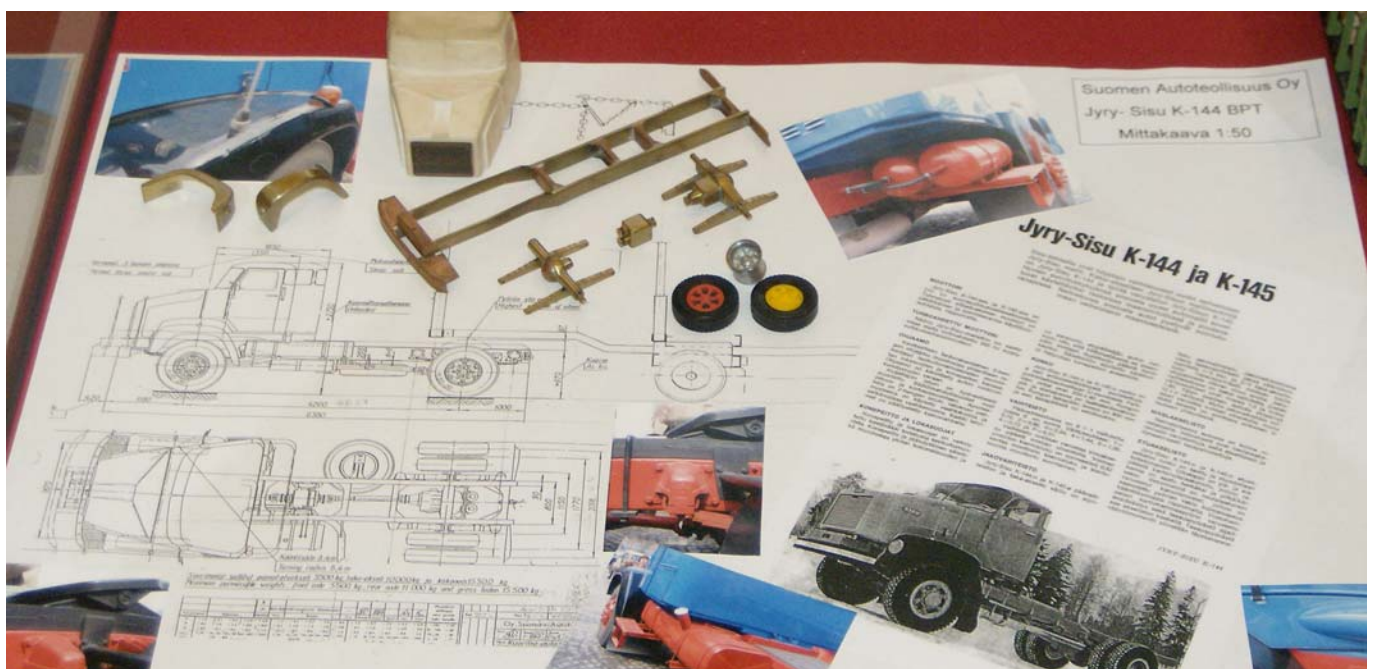
Ti	26.08.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	02.09.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	09.09.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	16.09.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	30.09.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	07.10.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	14.10.08	klo 18.00	Pansio 5255	SYKKOKOUS
Ti	28.10.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta

La 01.11.2008 klo 12-18 PIENISRAUTATIEPÄIVÄT
Su 02.11.2008 klo 10-16 Turun VPK-talo, Eskelinkatu 6, Turku

Ti	04.11.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	11.11.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	25.11.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	02.12.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
To	09.12.06	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta

Kerhorataa rakennetaan pääasiassa **tiistaisin** ja **lauantaisin**. Rakentamisesta kiinnostuneet ottakoot yhteyttä Pekka Rantalaan (GSM 0500 877 708), Kalevi Patroseen (GSM 050 345 9327), Timo Heiskariin (GSM 040 568 4518), Tapani Vuorioon (GSM 040 820 9396) tai Esko Ampioon (GSM 040 552 9850).

Koska yhdistyksen kerhotilat ovat satama-alueella, joka on vartioitua aluetta eikä avaimia ole mahdollista hankkia kaikille halukkaille, ei kerhotiloihin pääse ihan milloin vain. Pansion sataman portti on arkisin avoinna klo 19.00 saakka ja rakennuksen 5255 pääovi on tavallisesti kiinni, niin olisi suotavaa, että tulisit kerhoiltoihin ja kokouksiin mahdollisimman täsmällisesti (klo 18.00). Jos et pääse tulemaan juuri silloin, soita siinä tapauksessa johonkin yllä mainituista kännykkänumeroista. Voit myös soittaa seuraaviin numeroihin: Ilmo Kajala (GSM 050 336 0454) tai Jarkko Lehtonen (GSM 050 339 3048).

Kuvassa Kari Rossin Jyry Sisun mallitutkielma Pienisjunatreffeillä Hyvinkäällä, kuva Timo Heiskari